

PÆDAGOGISK TILSYNSRAPPORT 2021

Randers kommune

RANDERS

AFDELINGENS NAVN: Børnehuset Himmeldalen

DAGTILBUDETS NAVN: Dagtilbud Nordøst

DATO FOR AFHOLDT PÆDAGOGISK TILSYN:

DELTAGERE: Jane Andersen (dagtilbudsleder), Ronni Sørensen (pædagogisk leder), Louise Juhl (repræsentant i forældrerådet og bestyrelsen), Anette Hinrup (pædagog i vuggestuen) og Nynne Schumacher (pædagog i børnehaven)

KONSULENT: Maja Kellberg

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDHOLD

Indholdsfortegnelse	2
Indhold	2
Indledning	3
Generelt om pædagogisk tilsyn	3
Covid-19	3
PÆDAGOGISK TILSYN I RANDERS KOMMUNES DAGTILBUD 2021	3
Kvalitetsrapport og handleplaner	4
Den styrkede pædagogiske læreplan	5
Generelt om dagtilbuddets arbejde med- og evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan	5
Børn i udsatte positioner	6
Sammenhænge	6
Forældresamarbejde	7
Den løbende udvikling af kvalitet	7
Opsummering fra kvalitetsrapporten v. UCN	8
Opsamling + aftaler fremadrettet	11

INDLEDNING

Generelt om pædagogisk tilsyn

Ifølge Dagtilbudsloven har kommunalbestyrelsen pligt til at føre tilsyn med, hvordan dagtilbuddets opgaver bliver løst efter gældende lovgivning samt lokale politiske beslutninger. Det pædagogiske tilsyn har til hensigt at sikre, at der arbejdes med lovgrundlaget, Dagtilbudslovens formål om at understøtte alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i et tæt samarbejde med forældrene.

I Randers kommune varetages det lovpligtige tilsyn af Børn og skoleforvaltningen. Udover det formaliserede pædagogiske tilsyn, foregår der løbende i det daglige samarbejde mellem dagtilbuddene og forvaltningen, et uformelt tilsyn.

Tilsynet fokuserer på kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet. Det pædagogiske læringsmiljø er den sammenhæng børnene indgår i, når de befinder sig i dagtilbuddet og omfatter blandt andet: *Samspillet med- og relationer til personalet og til resten af børnegruppen, legens muligheder og den voksnes rolle i legen, planlagte pædagogiske aktiviteter og hverdagsrutiner, den fysiske indretning på stuen og i dagtilbuddet generelt.*

COVID-19

Tilsynet er foretaget i en periode, hvor dagtilbuddet har været underlagt restriktioner grundet Covid-19. Disse restriktioner påvirker hverdagen i dagtilbuddet og det generelle pædagogiske læringsmiljø. Eksempelvis i forhold til tilgængelighed af materialer og rutiner for forældresamarbejde.

PÆDAGOGISK TILSYN I RANDERS KOMMUNES DAGTILBUD 2021

Børn og Skoleforvaltningen i Randers kommune har i perioden marts 2021 til december 2021 gennemført formaliseret pædagogisk tilsyn i alle kommunale, selvejende og private dagtilbud, samt børnebyerne under skoleområdet.

Det pædagogiske tilsyn i 2021 består af flere dele.

1. En observation a 3 timers varighed foretaget af foretaget af eksterne, certificerede observatører fra University College Nord, act2learn. Observation munder ud i en tilbagemelding og kvalitetsrapport til dagtilbuddet.

2. Tilsynsmøde afholdes i dagtilbuddet
3. Tilsynsrapport offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside.

Denne rapport udgør den skriftlige afrapportering af den samlede proces omkring pædagogisk tilsyn i det enkelte dagtilbud.

KVALITETSRAPPORT OG HANDLEPLANER

Vi ved, at børns trivsel og læring i de første leveår er af afgørende betydning – både for det gode børneliv-nu-og her- og for børnenes muligheder på sigt. Vi ved også, at langt de fleste danske børn i 1-6-års alderen bruger de fleste af deres vågne timer i et dagtilbud.

Dagtilbuddene er derfor en vigtig arena i forhold til at sikre, at *alle* børn trives og udvikler sig. Mangeårig forskning inden for kvalitet i dagtilbud giver os vigtig viden om, hvad børn i 0-6-års alderen har behov for, for at udvikles, trives og lære.

Den høje kvalitet viser sig som konkrete, observerbare tegn i barnets hverdag. Det er disse tegn, der er omdrejningspunktet i den pædagogiske forskningsmetode ITERS-3 og ECERS-3, der er anvendt som metode i observationerne og kvalitetsmålingen i det pædagogiske tilsyn i Randers kommune i 2021.

I alle dagtilbud er der foretaget en observation af 3 timers varighed på en udvalgt stue/gruppe. Udvælgelsen af de observerede enheder er randomiseret.

Baseret på observationen, har UCN udarbejdet en rapport med tilbagemeldinger på dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljøer set fra et børneperspektiv. Udover rapporten, har hvert dagtilbud modtaget en mundtlig tilbagemelding fra observatøren.

I afsnittet til sidst i rapporten, Opsummering fra kvalitetsrapporten v. UCN, følger opsummering af anbefalingerne i kvalitetsrapporten¹.

---

¹ Ved enhver nævnelser af ITERS-3 eller Ecers-3 i projektbeskrivelsen, henvises til: Infant/Toddler Environment Rating Scale®, 3. udg. Udviklet af Thelma Harms, Debby Cryer, Richard M. Clifford, Noreen Yazejian. Udgivet på dansk af Forlaget Hogrefe.

DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Af Dagtilbudslovens §8, fremgår det at der i alle dagtilbud skal udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med afsæt i et fælles pædagogisk grundlag (jf. stk. 3 og 4) samt i 6 udvalgte læreplanstemaer (jf. stk. 4 og 9). Det fremgår endvidere at lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert 2. år, samt at såvel læreplanen samt evalueringen offentliggøres,

Nærværende afsnit omhandler dagtilbuddets arbejde med temaerne i Den styrkede pædagogiske læreplan, samt hvordan dette arbejde er evalueret.

Der tages særligt afsæt i følgende 3 emner: *Børn i udsatte positioner, Sammenhænge og Forældresamarbejde.*

Generelt om dagtilbuddets arbejde med- og evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan

På tilsynsmødet drøftes arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan længe. For Himmeldalen er der tale om et paradigmeskifte fra den gamle til den nye læreplan. De største forandringer er, at legen er grundlæggende for læring og arbejdet med at inddrage børnenes perspektiver i læringsmiljøet over hele dagen.

Det er tydeligt, at det er et vigtigt område for Himmeldalen, at læreplanen lever i hverdagen. Alle elementerne fra læreplanen er vigtige, men især legens betydning for børnene har, som ovenfor nævnt, et særligt fokus. De voksnes deltagelse i legen er en forudsætning for at kunne være mere nærværende. Der er således en klar forventning om, at de voksne er fordybede i leg sammen med børnene i løbet af dagen og i det hele taget er nærværende voksne i tæt samspil med børnene. Dette understøttes af observationerne fra de to kvalitetsrapporter fra UCN, hvor samspillet mellem børnene og de voksne fremhæves.

Himmeldagen udarbejder legemanuskripter sammen med børnene. Det kan f.eks. være et legemanuskript til en leg som politi og røvere, hvor rammerne omkring legen udarbejdes på forhånd. Skal der f.eks. være remedier med så som pistoler, biler eller hatte? Hvilke roller er med i legen? Hvilke regler er der i legen?

Det kan også være et legemanuskript i forhold til slåskampe. Hvordan starter man en slåskamp? Hvad må man i legen? Hvordan siger man stop?

Pædagogen fra børnehaven fortæller, at det er vigtigt, at det er børnenes ord der formuleres i manuskriptet og deres ideer til legen, der kommer med.

Organiseringen af læringsmiljøet nævnes som en måde at understøtte den nye læreplan på. F.eks. er børnegruppen opdelt i mindre grupper. Og hvad kan man så bruge tiden til i den lille gruppe? Man kan f.eks. tage på tur. Mandag og torsdag tager en gruppe børn og to voksne f.eks. bussen ud til Fiskergården fra kl. 09.00-14.30. På Fiskergården er der dyr og børnene kan komme indenfor, hvis vejret er dårligt. Turen til Fiskergården er meget betydningsfuld for børnene. De har mad med, de kører i bus gennem byen og der er overordnet god tid til fordybelse og samtaler. Der kan også være tale om ture på ladcyklerne ud i naturen.

Udelivet er på mange måder et meget vigtigt element i den pædagogiske praksis for Himmeldalens personale og ledelse. Dette fordi udelivet giver grundlag for større ro, plads til udfoldelse, fordybelse, nysgerrighed, low arousal, koncentration og udforskning.

Det er dagtilbudslederen, der sætter rammen for den pædagogiske praksis med henblik på at understøtte den pædagogiske leder i dagligdagen. Fokus har længe været på børnehaven, men nu er tiden kommet til at lave en pædagogisk bevægelse i vuggestuen. Dette sker altså i tæt samarbejde mellem Himmeldalens dagtilbudsleder og pædagogisk leder.

I vuggestuen sker der på den baggrund flere ting. Pædagogen i vuggestuen fortæller, at samlingen er flyttet ned på gulvet, så alle børn kan bevæge sig frit og det er blevet struktureret, hvem der holder samling hvornår. Tidligere foregik samlingen ved bordet, da det skabte mere ro. Til gengæld havde børnene ikke mulighed for at trække sig, hvis der var behov for det. Der er ekstra fokus på legen, fokus på tilgængelighed og opdeling af børnene i små grupper.

Børn i udsatte positioner

I Dagtilbud Nordøst læreplan skelner man ikke mellem hensigtsmæssig og uhensigtsmæssig adfærd hos børnene. Derimod er al adfærd børnenes kommunikative udtryk, der skal tolkes af de voksne og undersøges nærmere gennem dialog med børnene. Der er en nysgerrighed på, hvad den pågældende voksne kan, når han/hun formår at skabe en tryk relation til bestemte børn. Himmeldalen fremhæver, at uanset adfærd, så er skældud ikke et svar fra de voksnes side. Dagtilbud Nordøst rummer én af to ressourcegrupper på dagtilbudsområdet. Den viden ressourcepædagogerne er i besiddelse af deles med resten af institutionerne i dagtilbuddet. Dette betyder, at der arbejdes med inkluderende pædagogiske læringsmiljøer på højt niveau i alle huse.

Sammenhænge

Himmeldalen beskriver samarbejdet med skolerne som meget konstruktivt og positivt. Der følger en kendt medarbejder fra Himmeldalen med over på skolen, når førskolen starter i marts måned. Forældrene ved hurtigt, hvad der skal ske, så de også føler sig trygge. Skolerne i nærområdet er meget glade for samarbejdet med Dagtilbud Nordøst generelt og der er således stor ros fra skolernes side af.

Forældresamarbejde

På mødet udtrykker forældrerepræsentanten en stor glæde over den bevægelse, der kan mærkes i Himmeldalen og den gode dialog, der er mellem ledelse, personale og forældre. Tidligere oplevedes det som, at der var en meget stabil vuggestue med ro og forudsigelighed, men en lidt mere uorganiseret børnehave med stor udskiftning i personalegruppen

Det har ændret sig meget siden den nye pædagogiske leder blev ansat. Ifølge forældrerepræsentanten er den pædagogiske leder altid lydhør overfor forældrenes input og går forrest i forhold til børn og forældre. Kort tid efter man som forælder har haft en drøftelse med ledelse eller personale, er der rettet til i læringsmiljøet. Som forælder tør man altså godt sige til, når noget er knap så godt.

Forældrerepræsentanten roser på tilsynsmødet Himmeldalen, og er meget tilfreds med både ledelse og personale.

Himmeldalen arbejder ud fra beskrivelsen i dagtilbuddets læreplan under punktet forældresamarbejde. Dvs., forældre ikke anskues som gæster i institutionen, men som aktivt deltagende og særdeles vigtige i alt, hvad der vedrører deres børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

DEN LØBENDE UDVIKLING AF KVALITET

På tilsynsmødet drøftes anbefalingerne fra Ecers- og Itersrapporten.

Anbefalingerne er, på nær punktet omkring sundhedsprocedurer, alle taget til efterretning af Himmeldalen, hvilket kan aflæses i nedenstående handleplan. Det aftales på mødet, at punktet vedrørende sundhedsprocedurer også medtages i handleplanen, da punktet er særdeles vigtigt under corona, men også vigtigt generelt.

Himmeldalens handleplan ser således ud:

Zoner for interessecentre: Stuer, uderum og fællesareal indrettes så det er tydeligt for børnene, hvilke tilbud der er tilgængelige, gerne med vælgetavler. Her skal fokuseres på zoner der tilbyder bøger og sprogstimulerende materiale og aktiviteter, matematik, hygge, finmotorik, rolleleg og udklædning, krea, natur, it og musik. Himmeldalen vil *have fokus på at rydde lækkert op, friste børnene og være tilkoblingslækre.*

Dokumentation og børns egne udtryk: Indretningen skal afspejle praksis gennem udstilling og dokumentation af denne og børnenes egne udtryk. Himmeldalen ønsker at give "dokumentationen tilbage til børnene". Det skal ske i børnehøjde og fungere som fordybelses- og dialogmiddel for og med børn.

Ventetid: Dagen skal organiseres således at børn ikke sendes i forvejen, men at de voksne er foran børnene, for at mindske ventetid. Endvidere skal venteperioder organiseres således at de

spiller sammen med lege- og læringsmiljøet, så børn tilbydes noget meningsfyldt og motiverende mens de venter.

Mangfoldighed: I indretning, legetøj og tilbud skal børn stifte bekendtskab med forskellighed og forskellige kulturer, såvel som forskellighed hos det enkelte barn i forhold til udvikling og interesse.

Processuel kvalitet:

Børns egen leg: Der skal arbejdes mere systematisk med børns frie leg. Den frie leg skal tages alvorligt som værende *ikke fri*. Alle børn ønsker at lege, men ikke alle kan uden voksne, der kan justere sig og lege så alle børn rummes og deltager. Himmeldalen vil arbejde med legemanuskriptsprincippet fra 0-6 år ved at undersøge, hvad børnene leger, når de har 'fri' og med voksne som medlegere foran, bagved og ved siden af med brug af stilladser, guidning og pædagogiske bagdøre. De voksne skal selv invitere til leg i de kontekster, hvor børnenes egen leg er mest fremtrædende, fx i middagsstunden på legepladsen.

Læringsaktiviteter: Der skal arbejdes tematisk og projektorienteret. Dvs. at de planlagte læringsaktiviteter skal tage sit udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe og i det som børnene er optaget af og har behov for. Med tematisk menes, at læringsaktiviteterne skal 'overskride' det planlagte og afspejle sig i fx dialog på puslebordet, i legetøj, indretning, tilbud når børnene er i venteposition, ved samling, i dokumentationen og omkring frokostbordet.

Der skal arbejdes med samling, der afspejler det tematiske arbejde og barnets perspektiv.

Læring i interaktion: Der arbejdes aktivt med samspillet i mikro-relationer. Med mikro-relationer forstås de små samspils relationer der opstår i løbet af en dag, ved fx puslebord, frokostsituation og i garderobe. Her arbejdes aktivt med dialogen mellem barn/voksen hv-spørgsmål, antal udvekslinger og lignende.

Mangfoldighed: Alle børn har ret til forskellighed – dette skal også afspejle sig i samspillet med børnene. Børns adfærd skal ikke defineres som henholdsvis uhensigtsmæssig og hensigtsmæssig, men som udtryk for kommunikation. De voksne skal spille hinanden bedre i forståelsen af det enkelte barn og være nysgerrige på, hvordan de som pædagogisk personale kan justere sig selv og rammen så alle børn oplever sig mødt, gennem fx pædagogiske bagdøre, kram, at blive taget op, trøstet og lignende.

OPSUMMERING FRA KVALITETSRAPPORTEN V. UCN

Opsamling, ITERS-3

Der er nok indendørs plads til børn, voksne og møbler og stuens indretning indbyder til leg og aktivitet.

Det kan overvejes at styrke systematikken i forhold til den visuelle overvågning af soverum, indretning af lege/ hyggeområder beskyttet mod aktiv leg, indretning af legeområder til bestemte typer af leg evt. organiseret i legecentre samt at udstille flere billeder, m.m. i børnenes øjenhøjde og tale med børnene om de udstillede materialer.

Generelt er der behagelig stemning, positive interaktioner og opmærksomhed på børnene relateret til rutiner for personlig pleje. Der kan være et opmærksomhedspunkt relateret til større systematik og ensartethed i forhold til sanitære sundhedsprocedurer relateret til smitterisici, samt mere opmærksomhed på læringsinteraktioner f.eks. matematisk tale i forbindelse med sundhedsrelateret praksis.

Sprogligt er der et godt miljø. Personalet har mange samtaler med børnene gennem hele observationen ligesom der responderes udviklingsstøttende på børnenes kommunikative initiativer. Personalet er opmærksomt på at udvide børnenes ordforråd. I forhold til at udvikle praksis omkring sprog og bøger, kan der være en opmærksomhed på at gøre bøger tilgængelige for børnene og øge/forny materialesamlingen samt inddrage verbal leg, rim og remser i samtaler med børnene.

I forhold til læringsaktiviteter er der en fin personaleddeltagelse, vejledning og samtaler med børnene på de forskellige læringsområder. Kvaliteten af leg og læring hænger dog både sammen personalets ageren og de materialer, der er til rådighed for børnene. Materialesamlingen kan med fordel udvides, så der er flere materialer tilgængelige for børnene indenfor alle de forskellige læringsområder, der er nævnt under subskala 4, herunder en øget opmærksomhed på mere mangfoldighed i stuens materialesamling og etablering af legecentre.

Der er et godt relationelt miljø og børnene bliver mødt positivt og hensigtsmæssigt. Det kan overvejes at personalet inviterer børnene til leg/ aktivitet i overgangene og øger fokus på at give børnene opmærksomhed når de opfører sig godt f.eks. i leg.

Organisationsstrukturen understøtter børnenes hverdag i vuggestuen. Det kan overvejes at mindske ventetiden ved overgangene og tilbyde børnene legetøj og aktiviteter, der gør overgangene mere engagerende for børnene.

Opsamling, ECERS-3

For sprog, interaktioner og organisering, observeres fremragende kvalitetsniveau. Der er også god kvalitet for indretning/ legeplads og rutiner.

Det observeres, at der tilbydes leg og aktivitet, der er sammenhængende (materialer – udstilling – samtaler) og som i sig selv går på tværs af læreplans- og ECERS-temaer. Hermed inddrages flere mål og stimulerende/læringsunderstøttende lege og aktiviteter under et. Det bemærkes – hvilke dog ikke er en del af observationen – at der er udstillet beskrivelse af mål, indhold og aktivitet for personale og forældre, hvilket vidner om og bekræfter personalets høje faglige niveau.

I forhold til de fysiske rammer og indretningen vil man med ECERS-briller savne flere interessecentre som kan stimulere og inspirere til læringsaktiviteterne. Det kunne især være for natur/science (med matematik-materialer) og så er der lege/dukkehuset i alrummet, som kan bringes i spil.

I forhold til sundhed, sikkerhed og sanitære forhold har I grundlæggende en praksis, hvor der for det meste tages de nødvendige tiltag fx i forhold til hygiejne ved håndvask, spisning og toiletbesøg.

Jeres arbejde med børns sproglige udvikling er på fremragende niveau, hvad enten det gælder opmuntring til børn om at bruge sproget eller det gælder bidrag til udvidelse af børns ordforråd. Det kan overvejes hvordan bøger kommer til at kunne blive brugt mere af børnene på egen hånd. Den sammenhæng der er mellem alle elementer i det pædagogiske arbejde, gør sig også gældende i forhold til områderne omkring krea og finmotorik og i mange elementer af læringsaktiviteter.

Indenfor nogle af de øvrige læringsaktiviteter kan det i første omgang dreje sig om overvejelser over anskaffelse af yderligere materiale/småinventar. Det handler eksempelvis om matematisk materiale, hvor I har lidt i øjeblikket, og musikmaterialer. Det handler eksempelvis også om natur og science, hvor ikke mindst sciencemateriale til undersøgelse af naturfænomener kunne overvejes. Praksis er her fremragende – der savnes blot et sted, hvor der kan være de nævnte materialer og som tydeligt signalerer for børnene, hvad man kan komme til at lege med, eksperimentere med her.

Der er ikke rigtig noget materiale, der viser mangfoldighed og diversitet. Det vil typisk kunne ses i bøger, for dukker og tøjdyr i par, i køkkenlegesager og i udstillinger. Temaerne er også ofte indlejret i andre punkter – inklusion, demokratiopfattelse, deltagelsesmuligheder og børnenes perspektiver ligger indlejret på tværs af hele skalaen, men har også her sit eget punkt fordi det er vigtigt – ikke mindst i et dannelsesperspektiv.

I forhold til interaktioner, måden I møder børnene på, vejledning og organisationsstruktur er der udelukkende tale om et fremragende kvalitetsniveau.

OPSAMLING + AFTALER FREMADRETTET

Tilsynsmødet går senere i gang end aftalt, da den pædagogiske leder har vurderet, at det er vigtigere at trøste et barn, der er ked af det end at komme til det aftalte tidspunkt. Denne vurdering får fuld opbakning fra konsulentens side af, og er et godt eksempel på, at det er børnene, der er i centrum. Ikke kun på papiret, men helt konkret i hverdagen på en tilfældig onsdag. Det giver også indtryk af, at den pædagogiske leder er tæt på børnene, hvilket forældrerepræsentanten bakker helt op om.

Generelt efterlader tilsynsmødet indtrykket af Himmeldalen som et trygt sted at være barn. Dette understøttes af kvalitetsrapporterne fra UCN, der bl.a. henviser til et fremragende kvalitetsniveau i børnehaven.

Itersrapporten fra vuggestuen fremhæver et godt læringsmiljø på mange områder, men giver også anledning til kvalitetsudvikling på enkelte områder, hvilket personale og ledelse allerede har taget hånd om. Dette afspejles i ovenstående handleplan.

Ledelse og personale reflekterer på mødet over arbejdet med den nye læreplan, forældredeltagelse, organisering af læringsmiljøet og ikke mindst over, hvordan det gode børneliv bør se ud i praksis. Også når det betyder, at man kommer for sent til et møde. Hatten af for det, Himmeldalen.

Pædagogisk tilsynsrapport 2021

Randers kommune

Børn og Skole

Laksetorvet 1

8900 Randers

www.randers.dk

The logo for the city of Randers, featuring the word "RANDERS" in a stylized, blue, serif font. The letter 'A' is uniquely designed with a dotted pattern.